

З історії правової інформатики

ХАХАНОВСЬКИЙ В.Г. *доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри інформаційних технологій
Національної академії внутрішніх справ*

НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПІДГОТОВКА КАДРІВ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

25 червня 2013 року виповнюється 25 років з дня заснування першої в системі МВС України кафедри, яка здійснює підготовку кадрів в інформаційній сфері та забезпечує наукову підтримку інформатизації протидії злочинності. Сьогодні кафедра інформаційних технологій є навчально-науковим структурним підрозділом Національної академії внутрішніх справ та забезпечує проведення навчальної, навчально-методичної, наукової та виховної роботи з метою набуття слухачами, курсантами та студентами спеціальних професійних знань та навичок.

Кафедра є провідною з питань методики застосування сучасних інформаційних технологій у практичній діяльності ОВС, сприяє впровадженню новітніх цифрових технологій в навчальний процес у всіх навчально-наукових інститутах та факультетах академії. Насамперед, це стосується підготовки слухачів - магістрів, ад'юнктів, державних службовців та курсів підвищення кваліфікації працівників ОВС України.

Історія створення та розвитку кафедри бере свій початок у 1971 році, коли на кафедрі криміналістики Київської вищої школи МВС СРСР ім. Ф.Е. Дзержинського було створено навчально-методичну секцію спеціальної техніки. У 1984 р. секцію переведено на кафедру оперативної роботи школи, а 25 червня 1988 р. її реорганізовано в самостійну кафедру технічних засобів попередження та розкриття злочинів Київської вищої школи.

Ініціював і здійснив ці процеси перший начальник цієї кафедри, доктор економічних наук, професор Швець Микола Якович.

У 1990 р. кафедру було перейменовано на кафедру інформаційно-обчислювальної техніки, а в 1991 р. – на кафедру технічних засобів попередження та розкриття злочинів. З 1992 р. кафедра входить до складу Української академії внутрішніх справ. У 1996 році – перейменована на кафедру оперативної техніки. Із 1997 р. – це кафедра оперативної техніки Національної академії внутрішніх справ України, а з 21 липня 2000 р. – кафедра інформаційних технологій Інституту управління Національної академії внутрішніх справ України. З 21 липня 2003 р. кафедра інформаційних технологій знову стає загально академічною. З 8 вересня 2005 р. по теперішній час кафедра входить до складу НАВС.

Начальниками кафедри у різні часи були: доктор економічних наук, професор, полковник внутрішньої служби Микола Якович Швець (1988-1991 рр.); кандидат юридичних наук, доцент, полковник міліції Петро Петрович Артеменко (1991–1998 рр.); кандидат (згодом – доктор) юридичних наук, доцент, полковник міліції Валерій Георгійович Хахановський (з 1998 р. по 2009 р.). З 2010 р. кафедру очолює кандидат фізико-математичних наук, доцент, полковник міліції Вадим Анатолійович Кудінов.

Отже, за час існування кафедру очолювали 4 особи, 3 з яких – Швець М.Я., Хахановський В.Г. та Кудінов В.А. у різні часи до цього працювали в інформаційному підрозділі МВС України (нині – ДІАЗ МВС України).

Крім того, на кафедрі у різні часи працювали такі “вихідці” з ДІАЗ: Віктор Андрійович Плугатар, Віра Анатоліївна Межова, Валентина Андріївна Іванова, Олександр Миколайович Тебякін., Андрій Володимирович Лукашук, Юрій Володимирович Оліщук, Григорій Петрович

Сучаво, Анатолій Іванович Мінченко, Михайло Сергійович Вертузаєв, Анатолій Тихонович Борисов, Олександр Анатолійович Валовський (всього 14 офіцерів-науковців).

У різні часи на кафедрі працювали відомі вчені та фахівці, зокрема: доктори юридичних наук Юрій Юрійович Орлов, Костянтин Іванович. Беляков, кандидати юридичних наук Лев Іванович Громовенко, Юрій Федорович Жаріков, Владислав Данилович Гавловський, кандидат технічних наук Вячеслав Михайлович Черевик, а також викладачі – досвідчені практичні працівники: Микола Ілліч Мельников, Юрій Володимирович Єднерал, Валентин Степанович Домбровський

Нині у складі кафедри всі без винятку науково-педагогічні працівники мають науковий ступінь. Переважна більшість працівників – з досвідом роботи у практичних підрозділах органів внутрішніх справ. Більшість науково-педагогічних працівників кафедри має стаж науково-педагогічної роботи більш ніж 10 років.

Науково-педагогічним складом кафедри здійснюється організація навчального процесу з таких дисциплін: “Інформатизація управління ОВС”; “Криміналістична інформатика”; “Інформаційна безпека правоохоронних органів”; “Інформатика”; “Актуальні проблеми використання досягнень науки і техніки в боротьбі зі злочинністю”; “Сучасні інформаційні технології в науково-педагогічній діяльності”; “Інформаційне право”; “Основи програмування”; “Інформаційне забезпечення правоохоронних органів”; “Комп’ютерні мережі та засоби телекомунікацій”; “Математичні методи в психології”, “Математична статистика”, “Інформаційні технології в експертних дослідженнях”; “Комп’ютерна розвідка”, тощо.

Крім того, кафедрою проводяться навчальні заняття з науково-педагогічними працівниками та постійним складом академії, з державними службовцями, із слухачами і курсантами початкової підготовки та ін.

У навчальному процесі кафедрою широко використовуються комп’ютерні технології як технічні засоби вивчення (в рамках дисциплін інформаційно-комп’ютерного циклу), а також – як технічні засоби навчання (при вивченні інших дисциплін).

У навчальний процес впроваджено Інтегрований банк даних ГУ МВС в Київській області (систему “АРМОР” встановлено у навчальному міськрайвідділі на базі навчально-наукового інституту ПКОСМ). Разом з ДІАЗ МВС України здійснюється експериментальне дослідження з безпосереднього доступу до банків даних різних рівнів за допомогою мережі “Ethernet” та ін.

Викладання навчальних дисциплін забезпечено достатньою кількістю навчальних підручників та посібників (у тому числі – мультимедійних), спеціальної літератури, які зібрані у фондах спеціальної та загальної бібліотек, а також у навчально-методичних кабінетах кафедри.

На кафедрі функціонують 10 навчально-методичних кабінетів у всіх навчально-наукових інститутах, переважна більшість яких являють собою багатофункціональний мультимедійний Ні-class, обладнаний доступом до мережі Інтернет.

Останнім часом працівниками кафедри підготовлені та видані такі наукові статті: “Актуальність комп’ютерної безпеки”; “Проблеми боротьби з проявами тероризму із використанням вибухових речовин”; “До проблеми підготовки кадрів з питань інформаційної безпеки правоохоронних органів”; “Шляхи організації підготовки фахівців боротьби зі злочинністю”; “Інформаційні загрози стану інформаційно-аналітичного забезпечення організації державного управління”; “Організаційно-правові аспекти дотримання інформаційної безпеки слідчої діяльності”; “Можливості та проблеми функціонування автоматизованого робочого місця чергового чергової частини в ОВС України”; за спеціальною темою; “Актуальные проблемы проверки сигналограмм при проведении судебно-акустической экспертизы” та ін.

Здійснюється наукове керівництво та офіційне опанування по кандидатських дисертаціях, рецензування: навчальних посібників, курсів лекцій, наукових статей та ін.

Викладачі кафедри брали активну участь у розробці автоматизованих інформаційно-пошукових систем “Заява”, “Фальшивомонетництво”, “Зброя”, що функціонують у чергових частинах, підрозділах БЕЗ та БОЗ центрального та обласного рівнів ОВС України.

В рамках співробітництва між вищими навчальними закладами за допомогою фахівців Національного технічного університету України (КПІ) розроблено 5 електронних мультимедійних підручників, 3 з яких розміщені на внутрішньому веб-сайті університету. В рамках договору з Національним авіаційним університетом України кафедра інформаційних технологій проводила виїзні заняття з дисципліни “Інформаційна безпека правоохоронних органів” з використанням матеріально-технічної бази НАУ. З Центром правової інформатики Академії правових наук складено план спільних заходів, підготовлено до видання низку підручників, навчальних посібників, впроваджено випуск нового наукового журналу “Правова інформатика” та ін.

Сьогодні на кафедрі інформаційних технологій НАВС працюють досвідчені науково-педагогічні працівники: доктор економ. наук, професор Швець М.Я.; доктор техн. наук, професор Рибальський О.В.; доктор юрид. наук, доцент Хахановський В.Г.; канд. фіз.-мат наук, доцент Кудінов В.А.; канд. техн. наук, доцент Смаглюк В.М.; канд. техн. наук, доцент Пакриш О.Є.; канд. фіз.-мат. наук, доцент Тарасенко В.П.; канд. техн. наук, доцент Грищак О.В., канд. юрид. наук, доцент Паламарчук С.С.; канд. юрид. наук Ігнатушко Ю.І.

Крім того, якісному забезпеченню навчального процесу на наукових досліджень сприяють: начальник навчального полігону Тоневицький А.М.; завідувачі навчальною лабораторією Грищенко О.І., Ключник П.В., Козка О.Д.; старший лаборант кафедри Зоріна О.Ю.

З 2011 року кафедра інформаційних технологій НАВС здійснює підготовку курсантів із нового напрямку “Протидія кіберзлочинності” та є випускною з цієї спеціалізації.

~~~~~ * * * ~~~~~